

בס"ד. ש"פ משפטים, מבה"ח אדר"ראשון, ה'תשי"ט

(הנחה בלתי מוגה)

ויראן את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר¹. הנה בפסוק זה יש ב' פירושים². פירוש הא', כדאיתא במדרש³ ובירושלמי⁴, דמ"ש ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר הרי זה עד שלא נגאלו (שאז הי' תחת רגליו דמות לבינה, לזכור צרתן ושעבודן בחומר ובלבנים), אבל משנגאלו, היכן היתה דרכה של לבינה לינתן שם היתה נתונה, ובמקום הלבינה הי' כעצם השמים לטוהר⁵, והיינו, שלבנת הספיר ועצם השמים לטוהר הם ב' ענינים שהיו בב' זמנים. ופי' הב', כדאיתא בתרגום יונתן⁶ שכאשר העבירו מצרים את ישראל בחומר ולבנים כו' והפילה אשה עוברת ונשתקע עם טיט, ירד גבריא ועשה ממנה לבינה והעלה אותה לשמי שמים להיות שרפרף תחת כסא הכבוד, והיא היתה כמראה אבן ספיר, שהוא אבן טוב שדומה לעצם השמים כשהוא בטוהרו, והיינו, שלבנת הספיר ועצם השמים לטוהר הוא ענין אחד. וצריך להבין ההפרש בין ב' הפירושים. גם צריך להבין לפירוש הא' שתחת רגליו כמעשה לבנת הספיר הי' עד שלא נגאלו, הרי מ"ש ויראו את אלקי ישראל הי' אחרי יצי"מ, ואיך ראו אז תחת רגליו כמעשה לבנת הספיר שהי' בשעת השעבוד במצרים. גם צריך להבין כללות הענין דלבנת הספיר שהיתה תחת כסא הכבוד, דבמסכת חולין⁷ איתא תכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לאבן הספיר, ואבן הספיר דומה לכסא הכבוד, דכתיב ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו וגו', וכתיב⁸ כמראה אבן ספיר דמות כסא, ומ"מ נאמר כאן לבנת הספיר, ולא אבן ספיר, שלבינה היא למטה מאבן (כדלקמן ס"ג). וגם צריך להבין מ"ש בירושלמי⁹, בבבל כתיב כמראה אבן ספיר, ובמצרים כתיב כמעשה לבנת

4) סוכה פ"ד ה"ג.

5) ראה פי' מת"כ לויק"ר שם. פי' קה"ע לירושלמי שם.

6) עה"פ.

7) פט, א.

8) יחזקאל א, כו.

1) פרשתנו (משפטים) כד, י.

2) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה דרש ר"ל בר סיסי בנהרדעא ויראו את אלקי תרנ"ה (סה"מ תרנ"ה ע' צד ואילך). וראה גם ד"ה ויראו את אלקי תרס"ח (סה"מ תרס"ח ס"ע קו ואילך). ד"ה והי' הנשאר בציון שבערה 36. 3) ויק"ר פכ"ג, ח (ובפי' מת"כ).

הספיר, ללמדך שכשם שהאבן קשה מן הלבנה כך שיעבודה של בבל היא קשה משעבודה של מצרים ויהיינו לפי ששעבוד מצרים היא רק בגשמיות, משא"כ בבבל ובגליות שלאח"ז שהשעבוד היא גם ברוחניות, וכמ"ש כתבו לכם על קרן השור כו", להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך¹⁰], דלכאורה אין זה מתאים להנ"ל שבח"י אבן הספיר היא למעלה מבח"י לבנת הספיר.

(ב) **ויובן** זה בהקדים תחלה כללות ענין גלות מצרים, שהוא גלות שאין לו מקום בשכל, עד כדי כך, שאפילו משה רבינו טען למה הרעותה לעם הזה¹¹, וכמבואר במדרש¹², כך אמר (משה) לפני הקב"ה, נטלתי ספר בראשית כו' דור המבול כו' דור הפלגה כו' ומדת הדין היתה (היינו שהי' מגיע להם עונשם לפי חטאם), העם הזה מה עשו וכו'. ועל זה היא המענה וידבר אלקים ויאמר אליו אני הוי"ו¹³, והיינו, שהנהגה זו יש לה מקום לא רק מצד מדת הדין, אלא יתירה מזה, שבאה מצד שם הוי", מדת הרחמים. והביאור בזה, ע"פ מ"ש בפע"ח שער חהמ"צ¹⁴, שישראל שהיו בשעבוד מצרים הם גלגול הנשמות שהיו בדור הפלגה, שהיו נשמות קדושות ועצומות, אלא שחטאו בכך שאמרו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן¹⁵, ולכן נתגלגלו בדור מצרים שנשתעבדו בחומר ובלבנים¹⁶, שאין זה עונש בלבד, אלא גם תיקון על חטאם. וזהו אני הוי", שזוהי הנהגה שמצד מדת הרחמים, כיון שע"ז נתקן חטאם, וזכו לכל הענינים שהיו בצאתם ממצרים. אך צריך להבין, דלכאורה חטא דור הפלגה הוא מה שאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים¹⁷, נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה¹⁸, אבל מהו החטא כאמרם הבה נלבנה לבנים גו' ותהי להם הלבנה לאבן, שלכן הוצרך להיות התיקון על זה ע"י שעבוד מצרים בחומר ובלבנים דוקא.

(ג) **והענין** בזה, דהנה, ממ"ש ותהי להם הלבנה לאבן, מוכח, שלבנה ואבן הם ב' ענינים שונים, וכמבואר בתו"א¹⁹ ההפרש

(9) ב"ר פט"ז, ד. ועוד. תו"א וישב ד"ה
 בכ"ה בכסלו (ל, א).
 (10) נוסח "ועל הנסים" דחנוכה.
 (11) שמות ה, כב.
 (12) שמור"ר פ"ה, כב.
 (13) ר"פ וארא.
 (14) פרק א.
 (15) נח יא, ג.
 (16) שמות א, יד.
 (17) נח שם, ד.
 (18) פרש"י שם, א.
 (19) עז, ג. וראה לקו"ת לג"פ עב, ג
 [אוה"ת נח (כרך ו) תתרטו, א ואילך].

ביניהם, שאבנים הם בידי שמים ולבנים הם בידי אדם. ויש לכאר תחילה כללות ענין האבנים, והנה ידוע שאבנים הם אותיות, כדאיתא בספר יצירה²⁰ שתי אבנים בונות שני בתים, שלשה אבנים וכו', והיינו, שאותיות הם מלשון אתא בוקר²¹, שהאותיות הם כלים לאיזה המשכה וגילוי שנמשך ומתגלה בהם. וכמו שתי אבנים שהם האותיות א' ב', שבונות ב' בתים, אב בא, שבהיותם בצירוף אב יש בהם המשכת וגילוי ענין אב שהוא המוליד כו', וכשהם בצירוף בא יש בהם המשכת וגילוי ענין ביאה. ונמצא, שיש בהאותיות שני ענינים, גוף האותיות, וההמשכה והגילוי שנתגלה בהם. ובלשון הקבלה הו"ע אורות וכלים. ובענין השמות הו"ע שם מ"ה ושם ב"ן, כידוע ששם מ"ה הו"ע האורות, ושם ב"ן הו"ע הכלים. אמנם כל זה הוא בדרך כלל. אבל בדרך פרט, הנה שם מ"ה עצמו, אף שבכללותו הוא ענין האורות, יש בו גם ענין הכלים, והוא בחי' ב"ן דמ"ה, והיינו שבשם מ"ה גופא יש בחי' מ"ה דמ"ה ובחי' ב"ן דמ"ה²². וכן שם ב"ן עצמו, אף שבכללותו הו"ע הכלים, מ"מ יש בו גם ענין האורות, והוא בחי' מ"ה דב"ן, והיינו, שבשם ב"ן עצמו יש בחי' מ"ה דב"ן ובחי' ב"ן דב"ן. ובענין העולמות הוא ההפרש בין עולם האצילות לעולמות בי"ע, דאצילות הוא בחי' מ"ה, כדאיתא במאמר פתח אלי²³ שם מ"ה כו' דאיהו אורח אצילות, ואילו שם ב"ן הוא בחי' בי"ע, והיינו, לפי שבבי"ע ישנו ענין הישות והפירוד, משא"כ אצילות הוא בתכלית הביטול והיחוד כו', וכמאמר²⁴ איהו וחייהי חד איהו וגרמוהי חד, שגם גרמוהי הם חד. אך מ"מ הנה גם באצילות יש ענין הכלים, וגם בבי"ע יש ענין האורות (ע"ד הנ"ל בהשמות מ"ה וב"ן).

ד) ולהבין זה בעומק יותר, הנה ההפרש בין אצילות לבי"ע הוא, שאצילות הוא מצד בחי' החכמה, ובי"ע הם מצד ספירת הבינה והספירות שלמטה הימנה. והנה, ספירת החכמה ענינה בחי' האור, כידוע²⁵ שהתחלת הכלים היא מהבינה, ובחכמה הו"ע האורות. ובענין האור גופא ישנו האור כמו שהוא בגילוי, וישנו האור כמו שהוא כלול בהעצם, ומובן, שהאור כמו שהוא בגילוי אינו דומה כלל להאור כמו שהוא בהעצם. והיינו, דעם היות שגם כאשר האור הוא בגילוי הרי הוא

(23) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(24) תקו"ז שם (ג, ב).

(25) סה"מ תרע"ח ע' שסו. ועוד.

(20) פ"ד מ"ב (בקצת דפוסים מט"ז).

(21) ישע"י כא, יב. — ראה תו"א מב, ב.

ובכ"מ.

(22) תו"א מג"א צט, ג.

בדביקות במאור, וכמו שאנו רואים באור השמש שכאשר יהיו עננים המסתירים אזי יתבטל האור, ויתירה מזה, שאין זו דביקות בעלמא, אלא שנרגש בו שמציאותו היא מהמאור ולכן הוא בביטול כו', מ"מ, הרי אין זה דומה כלל לגבי האור כמו שהוא בהעצם. ובכדי שתהי' התגלות מציאות האור יש צורך בענין הכלים דוקא, שפעולתם היא בג' ענינים. ענין הא', שע"י הכלים נעשה האור במציאות, וכדוגמת האש שטבעה לעלות למעלה, ובכדי שתהי' במציאות צריך להיות דבר הנפרד שבו נאחז האש, וכמו"כ הוא גם בענין האור, שבכדי שיהי' האור במציאות, הרי זה ע"י הכלים דוקא שבהם נאחז האור. וענין הב' בפעולת הכלים, שהם ממשיכים את האור ממקורו, וכידוע בענין הכלים למעלה, שהם לא רק מכילים בתוכם את האור, אלא הם גם ממשיכים את האור ממקורו. וענין הג' בפעולת הכלים בהאור, שע"י הכלים נמשך ומתגלה האור למטה, והיינו, שתכלית ענין המשכת האור הוא בכדי שיתגלה למטה, אבל האור מצד עצמו אי אפשר שיתגלה למטה, ורק ע"י אמצעות הכלים יכול האור לבוא בגילוי למטה.

אמנם גם הכלים דאצילות, להיותם בעולם האצילות, הרי הם בתכלית הביטול, והביטול שבהם אינו מדבר שחוץ מהם, כי אם מצד עצם אצילותם, והיינו שהוא ביטול עצמי. ואף שהכלים נקראים בשם יש הנאצל, הנה מה שנקראים בשם יש הרי זה רק שם המושאל, לפי שעל ידם נמצא היש בכי"ע, אבל הם עצמם אינם בבחי' יש ח"ו, וכמובן גם מזה גופא שנקראים בשם יש נאצל, שהרי נאצל הוא מלשון אצלו וסמוך²⁶, וכיון שהם אצלו וסמוך, הרי הם בתכלית הביטול. וכמאמר איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד, שגם הכלים (גרמוהי) הם חד עם בחי' איהו. ומה שמחלקים איהו וחיוהי חד בפ"ע ואיהו וגרמוהי חד בפ"ע, הרי זה מפני שדביקות הכלים אינה דומה לדביקות האורות, שהאורות הם בדביקות ניכרת, והכלים הם בדביקות בלתי ניכרת, אבל גם הכלים הם בדביקות ובתכלית הביטול. ומאחר שהכלים הם אצלו וסמוך להא"ס, הרי כשם שהוא ית' הוא בלי גבול, כך גם הכלים הם בבחי' בל"ג, והיינו, שבחי' הגבול שבאצילות אינו הגבלה ממש, כי אם מה שפועל הגבלה, וגם זה רק בכי"ע, אבל בהיותו באצילות הוא בבחי' בל"ג. והמשל בזה מכח התנועה והכתיבה שבאדם, שהוא כח בל"ג בערך האדם, שהרי יכול להניע תנועות או לכתוב אותיות עד אין קץ (באם לא יהיו דברים

המונעים אותו מבחון), אך צורת והגבלת כל תנועה או אות, שכל תנועה ואות הם באופן מסוים ומוגבל, הרי זה מכח הגבול דוקא, וא"כ הרי גם כח הגבול הוא בל"ג, כיון שמגביל תנועות ואותיות שהן עד אין קץ. והיינו, שכח הגבול הוא בלי גבולי, שהרי ענינו של כח התנועה או הכתיבה הבל"ג הוא להניע או לכתוב תנועות או אותיות מסוימות, שזהו ע"י כח הגבול דוקא, וא"כ הרי כח הגבול הוא בל"ג, אלא שהוא כח המגביל*, דלא ככח הבל"ג. וכמו"כ יובן בענין הכלים דאצילות, שהיותם בבחי' גבול היינו שהם פועלים הגבלה, וגם זה רק בכי"ע, אבל הם עצמם הם בבחי' בל"ג.

והנה כל זה הוא בעולם האצילות, שבכללות הוא בחי' מ"ה, ששם גם הכלים הם בכיטול עצמי, משא"כ בעולמות ב"ע, החל מעולם הבריאה שבו מתחיל ענין הישות, הרי זה בחי' שם ב"ן. אמנם, גם בעולמות ב"ע יש ענין האורות, וכמשנת"ל שגם בבחי' ב"ן יש שם מ"ה דב"ן. ויובן זה בעבודת המלאכים, דכתיב²⁷ בעמדם תרפינה כנפיהן, שהו"ע עבודת המלאכים באהבה ויראה, כמו גבריאל ביראה ומיכאל באהבה, בחי' יש מי שאוהב, שיש בזה ב' פירושים, פירוש הא', שהוא בחי' יש, ועובד עבודתו באהבה כו', ופירוש הב' (שהוא בעומק יותר), שגם האהבה עצמה היא בבחי' ישות. אמנם (גם לפי' הב') הרי ידוע²⁸ שהמלאך בשעת שליחותו מתבטל ממציאיותו לגמרי עד שיכול לקרות את עצמו בשם הוי', וכמ"ש²⁹ ותקרא שם הוי' הדובר אלי', וכתב³⁰ כי נשבעתי, לפי שבשעת השליחות הרי כל מציאותו הוא מציאות המשלח. ונמצא, שבעבודת המלאכים יש ב' ענינים, היינו, עצם מציאותם של המלאכים, שזהו גוף המלאכים, כידוע שהמלאכים יש להם גוף, וכמ"ש³¹ עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט, שהם ב' יסודות הדקים³², אבל אעפ"כ הרי זה גוף, וזהו בחי' ב"ן דב"ן, ונוסף לזה ישנו גם האור שבהם,

---

(* עיין לקו"ת שה"ש ד"ה מה יפו פעמך — (נמצא ג"כ בסו"ס דרמ"צ (בשינויים)). ועייג"כ המשך מים רבים (תרל"ו) פ"ל ואילך. דרוש ג' שיטות (אוה"ת ענינים ע' רעג ואילך).

---

27) יחזקאל א, כד. כה.	30) וירא כב, טז.
28) תניא אגה"ק סכ"ה (קמא, א). קו"א	31) תהלים קד, ד.
קנט, א. לקו"ת ויקרא א, ג. סה"מ תרנ"ה ע' נה.	32) רמב"ן בסוף שער הגמול. הובא
29) לך לך טז, יג.	בתו"א ד, א. לקו"ת ברכה צח, א.

שזוהי עבודתם באהוי"ר (לפי' הא'), ובפרט ענין השליחות כו', וזהו בחי' מ"ה דב"ן. אמנם מובן שאינו דומה בחי' ב"ן דב"ן לבחי' ב"ן דמ"ה, כי, בבחי' ב"ן דמ"ה, שהו"ע הכלים דאצילות, הרי נת"ל שהביטול שלהם הוא ביטול עצמי, ולא מצד ענין שמחוץ להם, וזהו הטעם שהכלים דאצילות אין צריכים תיקון, לפי שהם בבחי' ביטול עצמי, משא"כ בבחי' ב"ן דב"ן, הרי מאחר שבעצם מציאותם הם בחי' יש, יש צורך בעבודה שיתבטלו ממציאותם כו'.

(ה) **וזהו** כללות החילוק שבין אותיות דמ"ה שהם בבחי' ביטול עצמי, והו"ע אבנים שבידי שמים, לאותיות דב"ן שהם בבחי' ביטול היש בלבד, והו"ע לבנים שבידי אדם. ועל ידם נעשה בנין העיר ומגדל דקדושה, דענין העיר הוא מ"ש³³ עיר אלקינו, וענין המגדל הוא מ"ש מגדל עוז שם הוי"ו³⁴, והיינו, שהעיר נקראת ע"ש אלקים, שהוא מקור הכלים, והמגדל שהוא גבוה וכולט מהעיר נקרא ע"ש הוי", שהוא מקור האורות. ובכדי לבנות העיר ומגדל דקדושה, הנה הבנין יכול להיות גם מלבנים שהם בידי אדם, אלא שבנין זה הוא בבחי' ביטול היש בלבד, והו"ע בנין העיר, ואח"כ הוא בנין המגדל עוז שם הוי", שהוא ע"י אבנים שבידי שמים*.

והענין בקצרה, דהנה איתא בירושלמי³⁶ ע"פ³⁷ ואשים דברי בפוך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה, חזרנו על כל המקרא ולא מצינו שנקראו ישראל בשם ציון אלא בפסוק זה, והיינו, שע"י העבודה דואשים דברי בפוך וגו', אזי נעשים בבחי' ציון. והו"ע העבודה בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח. ואשים דברי בפוך, דבר הוי' זו הלכה³⁸, הו"ע התורה, ועז"נ (ואשים דברי) בפוך, כי התורה היא ההמשכה בבחי' הפנימיות, כמ"ש³⁹ ותורתך בתוך מעי. ובצל ידי כסיתך הו"ע המצוות שהם בחי' מקיפים, שלכן נק' בשם צל, כסיתך, שהו"ע

(* הענין מבואר בלקו"ת לג"פ ס"פ נח³⁵ ובכ"מ בענין עיר ומגדל דקדושה.

ואילך. הוספות לסה"מ תרס"ב ע' שעב ואילך).
תרצ"א פ"ד (סה"מ תרצ"א ע' נא ואילך).

(37) ישע"י נא, טז.

(38) עמוס ח, יב. שבת קלח, ב.

(39) תהלים מ, ט. וראה תניא פ"ה.

(33) תהלים מח, ב.

(34) משלי יח, י.

(35) אוה"ת (כרך ו) תתרע, א ואילך.

(36) תענית פ"ד ה"ב. וראה גם ד"ה והי'

הנשאר בציון באוה"ת נ"ך כרך ג ע' אקצו ואילך. ד"ה הנ"ל תרל"א (סה"מ תרל"א ע' יא

הלבושים, והיינו קו הגמ"ח. ולנטוע שמים וליסוד ארץ הו"ע הקרבנות, כמרז"ל⁴⁰ אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, וזהו לנטוע שמים וליסוד ארץ, שקיום שמים וארץ הוא ע"י הקרבנות, ומשחרב ביהמ"ק הרי זה נעשה ע"י עבודת התפלה, שענינה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה⁴¹, שזהו שהתחלת התפלה היא במדריגות תחתונות, שלא עשני גוי שלא עשני עבד, וראשו מגיע השמימה בהביטול ומס"נ דק"ש ושמו"ע שאומרים ברוך אתה הוי', שהו"ע ההמשכה בשם הוי'. וזהו שע"י העבודה בג' הקוין הנ"ל (ואשים דברי בפ"ך וגו') נעשים ישראל בבחי' ציון, שהוא בחי' מגדל עוז שם הוי'. ואין זה בסתירה למשנת"ל שעולמות ביי"ע להיותם בחי' יש אי אפשר להיות בהם אמיתית הביטול דמ"ה, כי, עולמות ביי"ע עצמם הם בבחי' יש, והביטול הוא מדבר שחוץ מהם, משא"כ בענין נש"י, הרי כל הנשמות הם מבחי' אצילות (כמבואר בלקו"ת ד"ה שחורה אני ונאווה⁴²), וגם בירידתן למטה הרי הם אלקות בעצם מהותם, שהרי הנשמה (גם כמו שהיא למטה בגוף) היא חלק אלקה ממעל⁴³ (ולא עוד אלא שמוסיפים בזה תיבת) ממש⁴⁴, ולכן יכולים הם להגיע לבחי' ציון, שהו"ע מגדל עוז שם הוי'.

ונוסף לזה, ישנו גם העבודה דהבה נלבנה לבנים ונשרפה לשריפה ותהי להם הלבנה לאבן, כפי שהוא בקדושה. והענין בזה, שלבנים שהם בידי אדם הו"ע הבירור דשם ב"ן, ובזה צריך להיות ענין השריפה, שהו"ע הביטול והמס"נ דק"ש, שע"ז נעשים כאבן, כמ"ש ותהי להם הלבנה לאבן, ועד שמגיעים לבחי' אבנים שבידי שמים.

(ו) **אמנם** כיון שזה לעומת זה עשה אלקים⁴⁵, הרי ישנו ענין זה גם בלעו"ז, וזה הי' חטא דור הפלגה. והענין בזה, דהנה ידוע שבכדי לקבל השפעות אלקות צריך להיות בביטול דוקא, וכמבואר בארוכה בקונטרס ומעין⁴⁶. אך דור הפלגה לא רצו להיות בביטול, ולכן אמרו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשריפה, שאין זה ענין הביטול ואהבה כרשפי אש דקדושה, כי אם ענין אש זרה, תנור בוערה מאופה⁴⁷, ורצו להכריח המשכת ההשפעות מלמעלה בבחי' היש, וזהו אמרם הבה נלבנה

44) תניא רפ"ב.

45) קהלת ז, יד.

46) מאמר ב פ"ב ואילך.

47) הושע ז, ד.

40) תענית כז, ב.

41) ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ב. ח"ג.

42) תקו"ז תמ"ה (פג, א).

43) שה"ש ו, ג.

44) איוב לא, ב.

לבנים גו' ותהי' להם הלבנה לאבן, היינו, שע"י הלבנים שלהם רצו לבנות עיר ומגדל דלעו"ז, ולהמשיך ההמשכות שממשיכים עיר ומגדל דקדושה הנבנים ע"י האבן, וע"ד מ"ש⁴⁸ אמלאה החרבה, שנתמלאה צור מחורבנה של ירושלים. ועז"נ⁴⁹ תיסרך רעתך, שנתגלגלו בדור שירדו למצרים ונענשו בכך שנשתעבדו בחומר ובלבנים. אך ענין זה לא הי' עונש בלבד, אלא גם תיקון על חטאם. דהנה, אף שאיתא בגמרא⁵⁰ שדור הפלגה אין להם חלק לעוה"ב, יש לומר הכוונה בזה, שבזמן התחי' (שזהו תכלית השכר דעוה"ב לנשמות בגופים כידוע) לא יקומו הגופים של דור הפלגה, אבל הנשמות של דור הפלגה שנתלבשו בגופים של יורדי מצרים, הנה ע"י השעבוד במצרים יהי' להם חלק לעוה"ב, וכדאיתא בגמרא⁵⁰ שר' יוחנן אמר שבקה ר"ע לחסידותי' עבור מה שאמר שדור המדבר אין להם חלק לעוה"ב, ומביא קרא דהלוך וקראת גו' זכרתי לך גו' לכתך אחרי במדבר גו'⁵¹, ומה אחרים באים בזכותם הם עצמן לא כל שכן.

והנה כשם שע"י שעבוד מצרים נעשה התיקון בעיר ומגדל דלעו"ז, כמו"כ הוא גם בעבודה שבכל יום ויום, שצריכים לבנות העיר ומגדל דקדושה, ע"י העבודה דלבנה שבידי אדם ואבן בידי שמים, והו"ע עבודת התפלה, פסוד"ז ברכות ק"ש ק"ש ושמו"ע, שזה פועל הביורור בעיר ומגדל דלעו"ז. והענין בזה, שכללות ענין הביורור הוא כב' אופנים, ביורור בדרך מלחמה, וביורור בדרך מנוחה⁵². והנה, הביורור שבדרך מלחמה הוא הביורור דשם ב"ן, והיינו, שבעצם הוא בבחי' יש, שלכן יש צורך במלחמה כו', שאע"פ שמנצח, הרי זה בדרך מלחמה. אמנם הביורור דשם מ"ה הוא הביורור בדרך מנוחה. וזהו ההפרש שבין לבנים שבידי אדם ואלבנים שבידי שמים.

וזהו ויראו את אלקי ישראל כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר, דלבנת הספיר הו"ע הביורור בדרך מלחמה, והיינו שהוא בבחי' יש עדיין, וצריך מלחמה כו', ואין זה ביטול עצמי, אמנם ענין כעצם השמים לטוהר הוא הביטול עצמי דשם מ"ה, והו"ע אבן ספיר, אבנים שבידי שמים, והרי אין רע יורד מלמעלה⁵³, היינו, שלמעלה יש רק ענין הטהרה ולא שייך בחי' יש כלל. וזהו תוכן פירוש המדרש

(52) ראה גם סה"מ תש"ד ע' 106-107. ובכ"מ.

(53) ראה ב"ר פנ"א, ג.

(48) יחזקאל כו, ב. מגילה ו, א.

(49) ירמי' ב, ט.

(50) סנהדרין קי, ב.

(51) ירמי' ב, ב.

וירושלמי שלבנת הספיר אינו אותו הענין דעצם השמים לטוהר, כי, כמעשה לבנת הספיר הוא הבירור דשם ב"ן שנתברר בשעבוד מצרים בחומר ובלבנים, שע"ז נתקן חטא דור הפלגה, אך להיות שהוא בירור בדרך מלחמה בלבד, אין זה ביטול עצמי, ולכן הנה משנגאלו, היכן היתה דרכה של לבינה לינתן שם היתה נתונה, היינו, שהלבינה היא בשפל המדרי' תחת הקדושה, ואין הקדושה מתלבשת בה, אלא הבירור נעשה ממילא ע"י תוקף האור, שהו"ע כעצם השמים לטוהר, שזהו דוגמת הבירור בימי שלמה, שהי' איש מנוחה⁵⁴, ובימיו קיימא סיהרא באשלמותא⁵⁵, שהביאו לו את ניצוצות הקדושה מכל המקומות כו⁵⁶. אמנם, פירוש התרגום יונתן הוא שהלבינה עצמה נעשית כעצם השמים לטוהר, והיינו לפי שמבחי' העבודה דביטול היש מגיעים לביטול עצמי, וע"ד דאיתא במסכת יומא⁵⁷ בענין תשובה מאהבה, שהזדונות עצמם נעשים כזכות, היינו, שהרע עצמו נהפך לטוב, וכמו"כ הלבינה עצמה נעשית כעצם השמים לטוהר. והנה, עיקר הענין דכעצם השמים לטוהר יהי' לעתיד לבוא, שאז יהי' הבירור בדרך מנוחה (עוד יותר מכמו שהי' בימי שלמה), כמ"ש⁵⁸ ונהרו אליו כל הגוים. אמנם, כיון שכל הגילויים דלעתיד באים ע"י העבודה דעכשיו⁵⁹, לכן צריכה להיות גם עכשיו העבודה בדרך מנוחה, שע"ז יהי' גילוי בחי' מנוחה דלעתיד לבוא, ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

57) פו, ב.

58) ישעי' ב, ב.

59) ראה תניא רפל"ז.

54) ע"פ דברי הימים"א כב, ט.

55) ראה שמו"ר פט"ו, כו. ועוד.

56) ראה תו"א בראשית ו, א. לקו"ת

במדבר ד, א.